

אוכלוסיית "המהגרים החדשה" והפעילות הכלכלית-חברתית ב"תחנה המרכזית החדשה" בדרום תל-אביב

סמינר "עיר, מרחב ויחסים חברתיים" – ד"ר ניר גזית
יעל עמיר ורוני ברמן

רקע:

העיר תל-אביב הפכה ליעד מבוקש עבור אוכלוסיית "המהגרים החדשה" (מהגרי עבודה, מבקשי מקלט ועולי ברית-המועצות לשעבר) כך ששכונות בדרומה הפכו למובלעות אתניות חדשות – כדוגמת "נווה שאנן" אשר בליבה ממוקם מתחם התחנה המרכזית החדשה.

שאלת המחקר:

כיצד כניסתה של אוכלוסיית "המהגרים החדשה" למרחב העירוני של דרום תל אביב משפיעה על הפעילות החברתית-כלכלית ותפיסתה במתחם התחנה המרכזית החדשה?

שיטה:

15 ראיונות עם מוכרים, בעלי חנויות, אוכלוסיית "המהגרים החדשה" וקונים ישראלים, 10 תצפיות במרחב התחנה ובסביבתה, סקירה של כתבות עיתונאיות מהחווה ומן העבר, וניתוח ארטיפקטים (כגון שלטי מכירה, שלטי הכוונה ומודעות פרסום).

ממצאים:

התחנה המרכזית החדשה - מרחב המשרת אוכלוסיה אקלקטית (עוברי אורח ישראלים ומגוון של אוכלוסיות "המהגרים החדשה") אשר נתפס מחד כמרחב כושל ועוזב (על רקע חדירת "המהגרים החדשים") ומנגד כמרחב חי ופעיל המתאים את הפעילות הכלכלית בתוכו למגוון האוכלוסיות החדשות.

בולטות אוכלוסיות המהגרים במתחם מתבטאת במאפיינים הבאים:

- שירותי צריכה המוצעים על-ידי חנויות המתחם (מוצרי מזון, סוכטיות כוח-אדם, סניף דואר, מרכזי תקשורת סלולארית ואינטרנט, המרת כספים ומרפאת פליטים).
- מסעדות ומרכזי בילוי המותאמים למגוון השונות.
- שלטי פרסום הפונים אל האוכלוסיות השונות בשפתן.

מסקנות:

• התחנה המרכזית החדשה - מרחב פוסטמודרני המאופיין באוכלוסייה הטרוגנית, התרחשות כלכלית וחברתית רב-גונית ומעורבת ודימויים חברתיים שונים ואף סותרים.

• אוכלוסיית "המהגרים החדשה" - חלק בלתי נפרד מקיומו היומיומי של המתחם, הן כפוטנציאל כלכלי בעבור סוחרים רבים, והן בעיצוב המתחם כזירה חברתית ותרבותית.